

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Bevezetés a szociolingvisztikába

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve								Bevezetés a szociolingvisztikába				A tantárgy kódja		LLM6003	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve				dr. Benő Attila, egyetemi tanár											
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve				dr. Lázár Aliz											
2.4. Tanulmányi év		3		2.5. Félév		2		2.6. Értékelés módja		V		2.7. Tantárgy típusa		Vál	

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórás	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					22
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					17
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórassal)					4
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: kétirányú kommunikáció a tárgyfelelőssel/ tutorral					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórassal					48
3.8. A félév összórassal					96
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
---------------	---

4.2. Kompetenciabeli	• Általános és leíró nyelvészeti alapfogalmak ismerete
----------------------	--

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Sz a k m a i / k u l cs -k o m p et e nc iá k	• C2 Hatékony szóbeli és írásbeli kommunikáció az anyanyelven és románul/idegen nyelven • C5 A mellékszak nyelvének fonetikai, grammatikai és lexikális leírása, illetve ennek használata a szövegalkotásban, fordításban és a nyelvi interakciókban
Tr a ns zv er zá lis k o m p et e nc iá k	CT2 Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás. CT3 Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével

6.2. Tanulási eredmények

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Ismeretek	A hallgató ismeri a szociolingvisztika alapterminusait és fogalmait.
Képességek	A hallgató képes a nyelvi megnyilatkozásokat a nyelv belső változatosságának függvényében értelmezni.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan elemezni a nyelvi megnyilatkozásokat a szociolektusok szempontjából.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Nyelvi készségek és kritikai gondolkodásmód fejlesztése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A tárgy a szociolingvisztika alapfogalmait ismerteti, különös tekintettel a szociolingvisztika interdiszciplináris természetére. Több előadás foglalkozik a szociolingvisztika kutatási módszereivel, valamint a nyelv szociolingvisztikai szemléletével. A szemináriumok az empirikus kutatás gyakorlati kérdéseit elemzik.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szociolingvisztika sajátosságai. Nyelvszemlélet, kutatási módszerek, témák	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
2. Nyelvi folyamatok, nyelvi érintkezések	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
3. Nyelv és kultúra összefüggései	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)

4. Nyelvek és nyelvváltozatok. Határok és fokozatok	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
5. Kisebbségi kétnyelvűség. Nyelvmegőrzés és oktatás	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
6. Közigazgatás és nyelvi jogok	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
7. A szleng – nyelvváltozat vagy beszéd mód?	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
8. A csettnyelv – az írott beszélt nyelv	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	8. A reáliák fordítása
9. Társalgáselemzés	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
10. Nyelvi babonák és mítoszok	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
11. A kisebbségi magyar nyelvváltozatok kutatása	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
12. A nyelv szociolingvisztikai szemlélete. Összegzés	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
Könyvészet Benő Attila – Szilágyi N. Sándor szerk.: <i>Nyelvi közösségek – nyelvi jogok</i>. A Szabó T. Attila Nyelvi Intézet Kiadványai 3. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár, 2006. Kiss Jenő: <i>Társadalom és nyelvhasználat</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995. Péntek János: <i>A nyelv ritkuló légköre. Szociolingvisztikai dolgozatok</i>. Kolozsvár, 2001. 45–212. Péntek János – Benő Attila: <i>A magyar nyelv Romániában</i>. 2020. Kolozsvár – Budapest. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Könyvkiadó. 83–107. Trudgill, Peter: <i>Bevezetés a nyelv és társadalom tanulmányozásába</i>. Szeged, 1997.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. Témák és az értékelés módjának megbeszélése. A szociolingvisztika nyelv szemlélete SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv</i> . Szak Kiadó, Budapest, 2014. 66–78. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 11–25. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 9–24.	Dialogus; frontális és csoportmunka, megbeszélés, elemzés	
2. A beszélés néprajza FRAKE, C. O.: <i>Hogyan kell szubaniuniul italt kérni?</i> In: Pléh – Síklaki – Terestyéni (szerk.): <i>Nyelv, kommunikáció</i> ,	Vitaindító; dialogus; megbeszélés, elemzés	

cselekvés 2, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995, 133–139. HYMES, DELL: A nyelv a társadalomban. In: Szépe György (szerk.): A nyelvtudomány ma. 1973, 117–146. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 214–232.		
3. Nyelvváltozatok É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 12–87. (ajánlott) SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 43–64. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 25–52.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
4. A nyelvi változás É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 12–87. (ajánlott) SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 108–119. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 169–191.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
5. Kétnyelvű vagy kevertnyelvű? NAVRACSICS JUDIT: <i>Egyéni kétnyelvűség</i> . Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2010. 9–20. PLÉH CSABA – LUKÁCS ÁGNES: <i>Pszicholingvisztika 1.</i> Akadémiai Kiadó, Budapest, 2014. 551–574. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 78–101.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
6. A magyar nyelv a kétnyelvűségben É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 91–125. PÉNTÉK JÁNOS – BENŐ ATTILA: <i>A magyar nyelv Romániában (Erdélyben)</i> . Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Kiadó, Kolozsvár–Budapest, 2020. 243–270. LANSTYÁK ISTVÁN: A magyar nyelv szlovákiai változatainak jellemzői. In: LANSTYÁK ISTVÁN – SZABÓMIHÁLY GIZELLA (szerk.): <i>Magyar nyelvtervezés Szlovákiában</i> . Kalligram Kiadó, Pozsony, 2002, 84–94.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	

7. Nyelvi érintkezések és a kölcsönzés indítékai BENŐ ATTILA: <i>Kontaktológia</i>. Egyetemi Műhely Kiadó – Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2008. 13–64 (ajánlott), 173–186. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i>. Krónika Nova, Budapest, 2016. 74–91. SZILÁGYI N. SÁNDOR 2007. Szociálpszichológiai tényezők a szókölcönzésben. In: Benő Attila – Fazakas Emese – Szilágyi N. Sándor (szerk.): <i>Nyelvek és nyelvváltozatok</i>. Anyanyelvapolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár. 349–361.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
8. Nyelvi mítoszok SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv</i>. Szak Kiadó, Budapest, 2014. 16–40. LANSTYÁK ISTVÁN: Általános nyelvi mítoszok. In: LANSTYÁK ISTVÁN – DOMONKOSI ÁGNES – POSGAY ILDIKÓ: <i>Műhelytanulmányok a nyelvművelésről</i>. Tinta Kiadó – Gramma Nyelvi Iroda, Budapest–Dunaszerdahely, 2007, 174–212. GRÉTSY LÁSZLÓ: <i>Nyelvművelő kézikönyvtár</i>. Auktor Kiadó, Budapest, 1996. (ajánlott) BUVÁRI MÁRTA: <i>Lájk, bájt és rokonai</i>. LINK (2024. február 17.). (ajánlott) nyelvmueles.hu (ajánlott)	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
9. Mi a szleng? KIS TAMÁS: <i>Alapismeretek a szlengről</i>. é.n. LINK (2024. február 17.). LÁZÁR ALIZ: <i>Szleng a kétnyelvűségben</i>. Anyanyelvapolók Erdélyi Szövetsége, Sepsiszentgörgy, 2024. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i>. Krónika Nova, Budapest, 2016. 92–100. SZILÁGYI N. SÁNDOR: A csoportjellegű szövegek. In: Fenyvesi Anna – Kis Tamás – Várnai Judit Szilvia (szerk.): <i>Mi a szleng?</i> Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1999. 9–12.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
10. Nyelvi jogok É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 154–169.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	

PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA: <i>A magyar nyelv Romániában (Erdélyben)</i> . Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Kiadó, Kolozsvár–Budapest, 2020. 165–173. PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA: Nyelvi jogok Romániában In: Uők (szerk.): <i>Nyelvi jogi környezet és nyelvhasználat</i> . Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár, 2005. 95–120. <i>Nyelvi jogok útmutató</i> . LINK (2024. február 17.) (ajánlott)		
11. Szociolingvisztikai szemlélet az anyanyelvoktatásban BEREGSZÁSZI ANIKÓ: <i>A lehetetlent lehetni</i> . Tinta könyvkiadó, Budapest, 2012. 9–59. (ajánlott) SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv</i> . Szak Kiadó, Budapest, 2014. 388–432. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 174–187. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 294–310.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
12. Összegzés	Dialógus; frontális és csoportmunka, megbeszélés, elemzés	

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	1. Megfelelő szaktudás. 2. Terminusok szakszerű használata. 3. Szakirodalmi ismeret.	1. Írásbeli vizsga 2. Zárthelyi dolgozat	50%
10.5 Szeminárium	1. Terminusok szakszerű használata 2. Szakirodalmi ismeret 3. Az ismeretek megfelelő alkalmazása 5. Nyelvi elemzőképesség	1. Írásbeli vizsga 2. Szemináriumi tevékenység	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

- Az előadás és a szemináriumok témáinak ismerete, az előadásokon és a szemináriumokon való rendszeres jelenlét. (A szemináriumon legalább 80%-os, az előadáson 50%-os jelenlét kötelező.) A szorgalmi időszakban a zárthelyi dolgozat megírása.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

Kitöltés időpontja:
2025. 02. 02.

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 02. 15

Intézetigazgató:

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.